JERÓNIMO PONS, EL *TIO* JERONI

Va nàixer el 20 d'abril de 1913 al molí del carrer Major, que feia cantonada amb el carrer del Venerable Sarrió d'Alaquàs. Va ser el tercer de cinc germans, tres xiques i dos xics. Son pare era de l'alqueria de la Campaneta, de l'horta de València, entre Picanya i Xirivella; sa mare d'Alaquàs.

Des de menudet ja va tindre un esperit comercial. Quan llogava la seua bicicleta als xiquets de la seua edat perquè donaren una volta des del convent de l'Olivar fins a l'escorxador ja cobrava el preu d'un xavo si es tractava d'una volta, amb una distància de 70 metres, i tres *perres* per dos viatges. Ah! algú es va atrevir a fer quatre o cinc viatges sense abonar l'import i va acabar amb el cap dins dels barrots de la reixa del convent, cosa que va necessitar tallar-ne un per poder-la alliberar.

Dels seus anys de joventut, recorda el casino Blau al carrer Major i el casino Roig a l'ateneu de la plaça; la disputa de les dues bandes pel fet que el dia del Corpus, Santa Cecília eixira d'un o d'altre casino, fins que van arribar a l'acord de fer torns cada any per tal d'evitar conflictes. Remarca l'any que el *tio* Estanislao, del carrer de Sant Jeroni on casi tots eren del roig, va donar la notícia que la seua banda havia guanyat el tercer premi, però després va resultar que era el Blau qui havia guanyat. La banda guanyadora celebrava una gran festa al poble mentre que l'altra i els seus seguidors marxaven a Calicanto per no participar en les festes que organitzava la premiada.

Va realitzar el servei militar en el 5é. d'Artilleria a València. Com pertanyia a les *Cotes* sols va estar mig any, fent el servei d'armes a la presó militar de Monteolivete o a Capitania General. Es va llicenciar el 30 de juny de 1935. Durant la guerra civil, el 1936 va estar d'assistent d'un comandant i un capità d'Aldaia; el 37 va anar a Villena i després al Cerro de los Ángeles i, per últim, al Pardo de Madrid, on va acabar la guerra.

Va conéixer a la seua dona, "una morena molt *templà*", Mercedes Peiró Besó que va nàixer al número 24 del carrer dels Benlliure, filla de Mercedes *de ca les*

Blaietes i de Pepe *dels Bocaos*, i que era del casino contrari, el Roig. Es van casar el 31 d'agost de 1940 i van mamprendre la vida en comú a casa de la sogra, que van deixar anys més tard per a viure a la casa actual del carrer Major, 77.

De son pare va aprendre l'ofici del llaurador, així com el comerç amb bestiar o collites, al qual es dedicaria després de casat, però especialment a la compra i venda de ramat porcí, primer pels pobles i després per les rodalies de València com Castellar o Oliveral. Més tard, i amb l'ajuda dels seus fills, va ampliar la zona d'acció amb el camió.

Els van arrendar la carnisseria situada al carrer Major núm. 24, però van traslladar el negoci al seu local propi en el número 77, on actualment es ven trossejat, embotit i pernils d'elaboració casera amb la denominació de Cárnicas Pons.

Comenta el fet quan el *tio Carot* amb el carro i ell amb la bicicleta, després de quatre hores de camí, van arribar al campanar del Palmar. Els van traure en barca un porc que van comprar i que els digueren que havia estat alimentat amb peix. La sorpresa quan el van matar va ésser majúscula perquè el magre era blanquinós i semblava artificial.

És un apasionat del joc de la pilota valenciana. "Ací, en el poble, Rafael *de ca Patilla* era el millor". De sí mateix, indica que jugava en punta al carrer i com a aficionat al trinquet, però en aquells anys, amb el treball que tenia a casa, si s'haguera dedicat a l'afició haguera sigut desertar de les seues obligacions.

De les persones majors va saber que la séquia de Benàger cedia al poble 5 dies d'aigua, però com la majoria eren perolers, van vendre 3 dies d'aigua a Picanya i deixaren sols dos dies per regar l'horta del Terç. També que els d'Aldaia havien estat molt espavilats, perquè com passava la séquia pel seu terme van demanar una dotació del tamany del cul d'una barsella (medida de pes equivalent a 12 quilos) per subministrar-se ells i tindre el seu propi síndic per a l'administració.

Aquest home té a la seua ment un llibre d'anècdotes i vivències que sols ell posseeix. Destaca un record del castell del poble, que sempre ha estat un dels nostres símbols segons ell. Afirma que van derribar la torre perquè a la casa que hi havia adosada, on vivia *la Nena*, havia caigut alguna pedra, deixant el palau mutilat fins ara. També recorda que el casino republicà estava situat al carrer dels Benlliure, al local que més tard seria la CENS.

Dues curiositats més: Per remeiar la set al camp s'ha de mossegar poc a poc una fulla d'olivera, i el gust amarg que deixa a la boca fa segregar més saliva; La fusta i les canyes s'han de tallar en lluna minvant perquè no els ataque el corc.

El *tio* Jeroni, tot i els seus 85 anys d'edat, encara va en bicicleta a l'horta a plantar hortalisses, realitzant una mitjana de quatre quilòmetres diaris. Ara bé, comenta que els seus companys Federico i el *Ratllaet* l'ajuden a podar els tarongers.

Francisco Laborda Ferriols